

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Klasa 43 (1)

izdan 1. Decembra 1931.

PATENTNI SPIS BR. 8460

Hänel Curt, inženjer, Berlin, Südende, Nemačka.

Naprava za štampanje i registrovanje voznihi karata.

Prijava od 12. septembra 1928.

Važi od 1. aprila 1930.

Traženo pravo prvenstva od 13. septembra 1927. (Nemačka).

Ovaj se pronalazak odnosi na napravu za štampanje i registrovanje voznihi karata, koju može kondukter obešenu da nosi i da njom rukuje. Kod takvih naprava želi se, da se ne štampa, izdaje i broji samo jedna vrsta karata u jednom aparatu, nego dve ili više sorti karata, a da se pri tome ne uveličaju dimenzije i težina aparata i da se rukovanje ne komplicira. Osim toga želi se, da se karakteristike za razlikovanje pojedinih vrsta karata obrazuju tako, da po mogućstvu padaju što više u oči i da se broj od svake vrste izdatih karata izračuna na pojedinačnom brojaču.

Postavljen zadatak postiže se kod ove naprave, prema ovom pronalasku time, što je u štamparski valjak aparata umetnut klišejski umetak koji se od spolja može udešavati, a preimucstveno se proteže preko cele širine polja za štampanje, pa je tako u vezi sa čvorovima, koji utiču na razne brojače, da se uvek prema udešavanju klišejskog umetka, pri radu aparata, proizvodi odgovarajući otisak na kartu i pomera brojač, koji odgovara tom otisku.

Na crtežu je predstavljen radi primera jedan takav aparat za dve razne vrste karata i za četiri razne vrste karata, i to pokazuje: sl. 1 izgled aparata sa strane za dve vrste karata, sl. 2 pokazuje izgled istog aparata, kad se skloni leva spoljasna ograda, sl. 3 izgled odozgo, sl. 4 izgled spreda a sl. 5 isti izgled, kad se skine prednja ograda, sl. 6 i 7 štamparski valjak sa kli-

šejskim umetkom i sa čvorovima koji se na njemu nalaze što pomeraju brojače, u raznim položajima, pa sl. 8 i sl. 9 dve vozne karte štampane sa dotičnim položajima klišejskog umetka. Sl. 10 i 11 pokazuju štamparski valjak sa klišejskim umetkom i sa čvorovima, koji se na njemu nalaze, što pomeraju brojače, za takvu napravu za četiri razne vrste karata.

Kod primera izvođenja su pomerački čvorovi postavljeni neposredno na klišejskom umetku u štamparskom valjku i to raspodeljeni na obe strane valjka, dok su brojači dva po dva pričvršćena u delokrugu pomeračkih čvorova. Kod naprave za četiri razne vrste karata je drugi par brojača smešten paralelno ali izmaknut u stranu prema prvom paru. Takvim se smeštanjem aparat pored postojanja daljnjih brojača uveličava samo za debljinu pomeračkih čvorova, koji pokreću brojače.

Ova se naprava sastoji iz kućice 1 od lakog metala u kojoj su smešteni: štamparski valjak 2, protupritisni valjak 3, bojni valjak 4, pokretačka osovina sa ručicom 5 dva kontrolna brojača 6 i 6' i nosačka čaura 7 za papirni kotur. Štamparski valjak 2 nosi na poznati način izmenljiv kliše 8, snabdeven prenosnim šipkama. Od dužine prenosnih šipki zavisi dužina izdate karte. Osim toga ima štamparski valjak izvestan broj točkića sa tipovima, koji se od spolja mogu udešavati, a kojima se na kartu mogu oštampati promerljive oznake, kao

datum, čas, deo pruge, pravac vožnje i tako dalje.

Da bi se mogle važne karakteristike za razlikovanje karata, oštampati tako, da padaju u oči, i tako da se prema njihovoj vrednosti, dobiju razne karte, snabdeven je štamparski valjak klišejskim umetkom 9, u obliku bloka, a koji se prostire preko cele širine štamparskog polja, a koji se može podesno udešavati od spolja okretanjem poluzice 10. Klišejski umetak 9 snabdeven je zupčanikom 11 u koji zahvata drugi zupčanik 12, koji je čvrsto spojen sa poluzicom 10, koju drži črstu u dotičnom položaju opruga 13. Osim toga ima klišejski umetak 9 na jednoj strani čvor 14, a na drugoj strani čvor 14', koja su oba međusobno izmahnuta za određeni ugao, tako, da prema položaju klišejskog umetka, strči uvek jedan ili drugi čvor iz obima štamparskog valjka 2, pa pri okretanju tog valjka, dolazi ili čvor 14 u zahvatanje sa zupčanikom 15 brojača 6 ili čvor 14' sa zupčanikom 15' brojača 6' (sl. 5) i tako se pomena dotični brojač.

U položaju prema sl. 6 je klišejski umetak 9 udešen tako, da on ne leži u štamparskom polju štamparskog valjka. U čvor 14', koji njemu pripada ne strči iz obima štamparskog valjka, ali zato strči drugi čvor 14, koji je prema njemu izmahnut za izvesni ugao. Ako se kod takvog udešenja pokreće štamparski valjak, onda se štampa karta bez naročite oznake, kao što je predstavljena na sl. 8, pa je nabroji brojač 6.

Ako se poluzica 10 okrene u pravcu strele, onda se okrene klišejski umetak 9 sa čvorom 14' u položaj nacrtan na sl. 7. Kad se sad pokreće štamparski valjak, onda se štampa na kartu graviranje predviđeno na klišejskom umetku, na pr. oznaka „Schüler“ kao što je predstavljeno na sl. 9 pa se takva karta nabroji na brojaču 6' pomoću čvora 14' i zupčanika 15'.

Po sebi se razume, da se klišejski umetak 9 može obrazovati tako, da on i pri položaju naslikanom na sl. 6 ulazi u štamparsko polje, i da je snabdeven odgovarajućim graviranjem. U ovom bi slučaju svaka od obe vrste karata bila snabdevena naročitom oznakom.

Poluzica 10 prekrivena je zaštitnom kapicom 31, koja se nalazi u ogradi 30 kućice, a obrazovana je tako, da izrežak jedne polovine kapice istovremeno sačinjava odbojac za prst konduktera, koji rukuje napravom pa može udešavati a da ne gleda. Osim toga mogu na zaštitnoj kapici 31 da se predvide oznake za udešavanje.

Pokretačka osovina 5, štamparski valjak 2 i protupritisni valjak 3 zahvataju se međusobno zupčanicima 5', 3', 2', tako da se

pri uobičajnom okretanju ručice u desno prenese i oštama jedan komad papirne trake, koja dolazi sa kotura 16. Kad se završi prvi okretaj ručicom stoji oštampana karta, koja se prvo oštampava na gornjem delu, dakle na promenljivom tekstu, do početka nepromenljivog teksta otvora 17 i tu se kida, dok nepromenljiv tekst ostaje u unutrašnjosti naprave. Istovremeno je čvor, koji strči, pomerio kontrolni brojač, koji je određen za dotičnu vrstu karata. Taj prvi odrezak trake, koji je oštampan samo promenljivim delom teksta, mora se odložiti. Kod narednog okretanja ručice, se uz već oštampan nepromenljiv tekst doštampa promenljiv deo pa se traka izvuče i otkine do početka narednog nepromenljivog teksta, koji opet ostaje u napravi. Takvim načinom rada stvoreno je to veliko preimućstvo, da pri preuđešavanju promenljivog teksta već naredna karta nosi nove oznake.

Otvor 17 je obrazovan kao naprava za otkidanje, koja je udešena tako, da se može pomerati ili izmeniti, da se pri promeni dimenzija karte, može mesto otkidanja da premesli prema dotičnom tekstu.

Pomerljivi točkici 18 sa tipovima, koji se rade inače velike širine, ne mogu svi snabdeći točkicima 19 za udešavanje koji stiče napolje, pomeraju se, kad nemaju takav toččić, pomoću nekog šiljka. U tu je celj na prednjoj pregradi kućice namešten otvor 20 (sl. 4). Da bi se sad preduzelo pomeranje tih točkica sa tipovima, okrene se natrag štamparski valjak, pošto on usled potrebe, da se promenljiv deo teksta najpre štampa, ne može sa tim točkicima da stoji pred taj otvor. To se može omogućiti naročitim obrazovanjem zadržakog zupčanika 21, koji je pričvršćen na pokretačkoj osovini 5 a u koji zahvata zadržakci jezičac 22. Štamparski valjak da se sad okrenuli tačno za toliko natrag, dok ne dođu točkici sa tipovima pred otvor za udešavanje, a da se pri tome ne utiče na kontrolne brojače. Kad se izvrši pomeranje, onda se na uobičajen način okreće u desno, pa oštampana karta, koja izlazi kroz otvor 17 ima već nove oznake. Pri pomeranju klišejskog umetka 9 ne može se okretati ručica natrag, nego se on može pomerati pri mirovanju ručice (sl. 1).

Ovu napravu nosi kondukter, pri upotrebi na prevoznim sredstvima, obešenu o kajiš i to tako, da naročilo oblikovan i telu prilagođen zaštitni lim 24, koji je prevučen klobučinom 23 (sl. 3) prileži uz levii bok. U tom položaju može kondukter podesno levom rukom da okreće ručicu a desnom rukom da otkine na otvoru oštampanu kartu, Brojači se mogu pregledati (pročitati) kroz

otvore 25 i 25' koji se nalaze na gornjoj ogradi kućice.

Papirni kotur 16 navlači se na nosačku čauru 7 pa se može rukovati, kad se skine zaklopac 26, koji se nalazi na spoljašnjoj strani kućice, a koji ima rupicu 27 za pregled. Kroz preglednu rupicu može se u svako doba videti, dali se nalazi još dosta papira na koturu 16 da bi se mogla blagovremeno izvršiti obnova papira. Bojni (farbni) valjak 4, koji se može vaditi, može se podesno izmeniti, kad se odvrne zaklopac 29 koji je spojen sa njegovom osovinom 28. Ostali delovi leže iza čvrste ograde 30 i obično su nepristupačni, da bi se omogućile mahinacije u aparatov mehanizam, naročito u brojače.

Ako se radi o tome, da se ovakvim napravama, štampa i registrira više od dve razne vrste voznih karata, onda se to može izvršiti u istom smislu, postavljanjem daljnjih klišejskih umetaka daljnjih čvorova i daljnjih brojača, koji s njima zajednički dejstvuju. Prema ovom pronalasku onda se ovi brojači i čvorovi da bi se po mogućstvu štedilo u prostoru, nameštaju dva po dva izmaknuta jedan za drugim.

Na slikama 10 i 11 predstavljen je radi primera jedan oblik izvođenja ovog pronalaska za četiri razne vrste voznih karata. U štamparskom valjku 2, ugrađen je klišejski umetak 9a za četiri položaja štampanja i sa isto toliko čvorova 14a, 14b, 14c, i 14d, koji su odgovarajući raspodeljeni. Čvorovi 14a i 14b su radialno izmaknuti smešteni zbiveno jedan do drugog na jednoj strani štamparskog valjka a čvorovi 14c i 14d na drugoj strani štamparskog valjka. Brojači 6a, 6b, 6c, i 6d ugrađeni su tako, da brojači 6a i 6b leže jedan do drugog pa ih pokreću čvorovi 14a i 14c. Zatim leže brojači 6b i 6d jedan do drugog ali izmaknuli u stranu, tako da ih čvorovi 14a i 14c ne dodiruju, nego samo čvorovi 14b i 14c, pa ih radi toga samo ti

čvorovi pokreću. Prema postavljanju polužice 10 u položaju A, B, C ili D, oštampa se jedna karta sa oznakom, koja odgovara položaju za štampanje, pa se nabroji na odgovarajućem brojaču. Kad se postavlja više od dva para brojača, onda se oni smeštaju koncentrično prema štamparskom valjku.

Patentni zahtevi :

1. Naprava za štampanje i registrovanje voznih karata, kod koje se papirna traka, koja dolazi sa jednog kotura pomoću nekog valjka odmotava i štampa, naznačena time, što je u štamparski valjak (2) ugrađen klišejski umetak (9) za proizvodnju naročitih odn. otisaka pojedinih vrsta, koji se može spolja nameštati i koji se preimućstveno prostire preko cele širine štamparskog polja, a koji je tako u vezi sa pomeračkim čvorovima (14, 14' i t. d.) koji utiču na razne stabilne brojače (6, 6' i t. d.) i okreću se istovremeno sa štamparskim valjkom (2) da se prema nameštenju klišejskog umetka (9) pri okretanju štamparskog valjka (2) u štamparskom polju, proizvedenom od tog valjka, izazove odgovarajući otisak, i pokrene se brojač koji odgovara tom otisku.

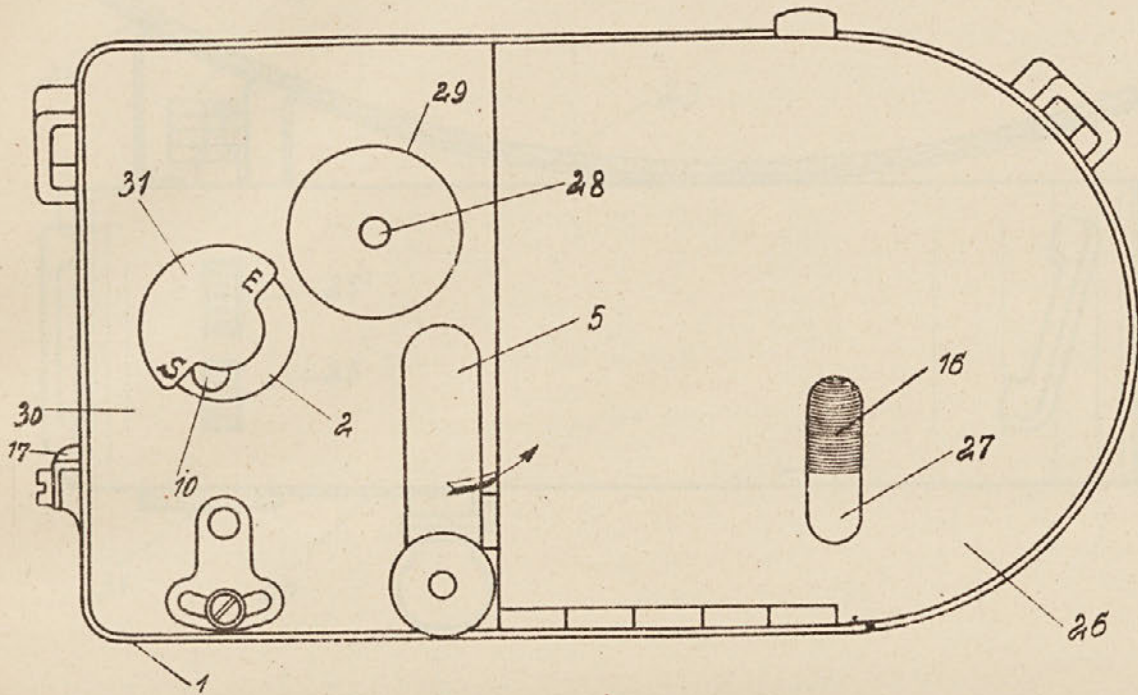
2. Naprava prema zahtevu 1, naznačena time, što se u štamparskom valjku (2) ugrađeni klišejski umetak (9) može pomerati polužicom (10) smeštenom sa strane, koja je prekrivena kapicom (31) pričvršćenom na ogradi kućice, koja je pak izrezana tako, da se klišejski umetak (9) može samo kad štamparski valjak (2) miruje pomicati iz jednog položaja u drugi.

3. Naprava prema zahtevu 1, naznačena time, što su pomerački čvorovi, koji pokreću brojače, postavljeni neposredno na klišejskom umetku (9) koji je ugrađen u štamparskom valjku.

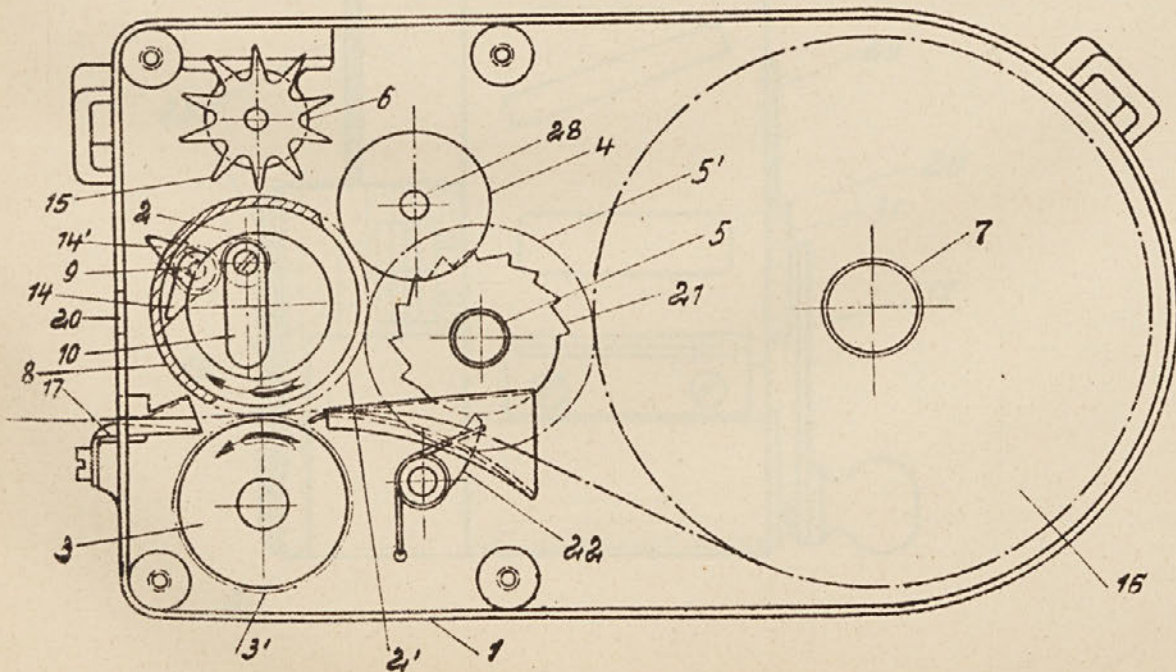

Sl. 1

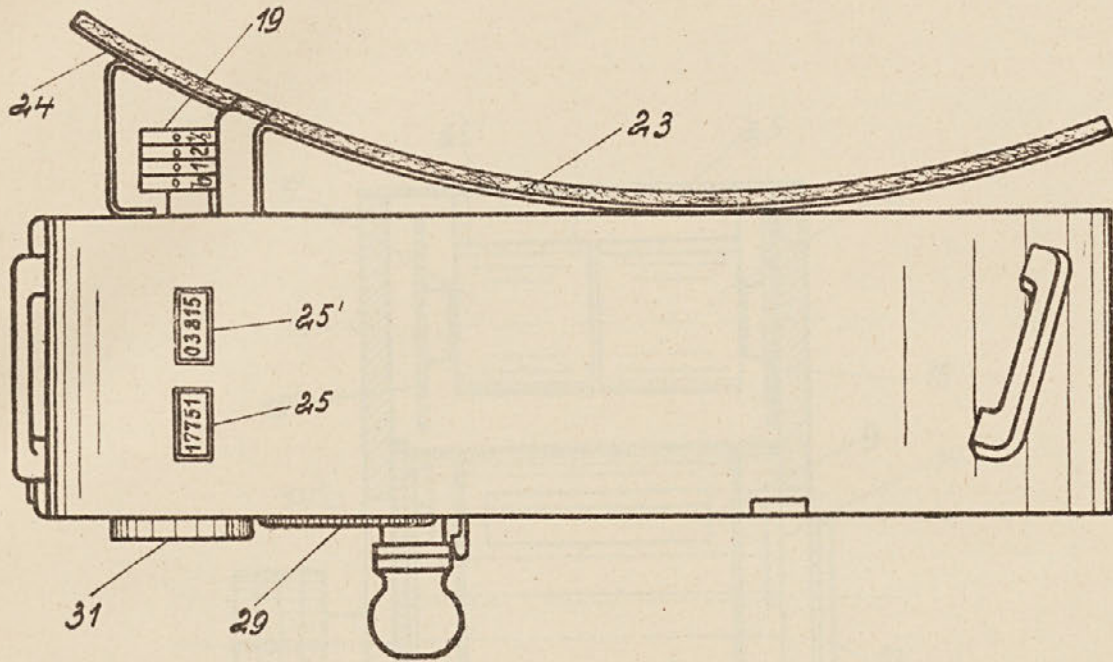
Sl. 2

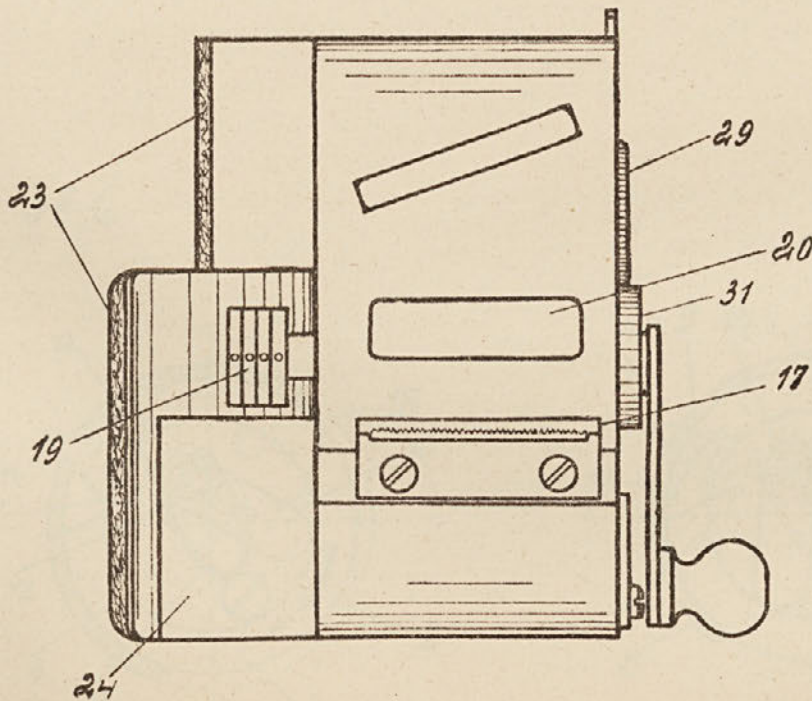

Sl 3

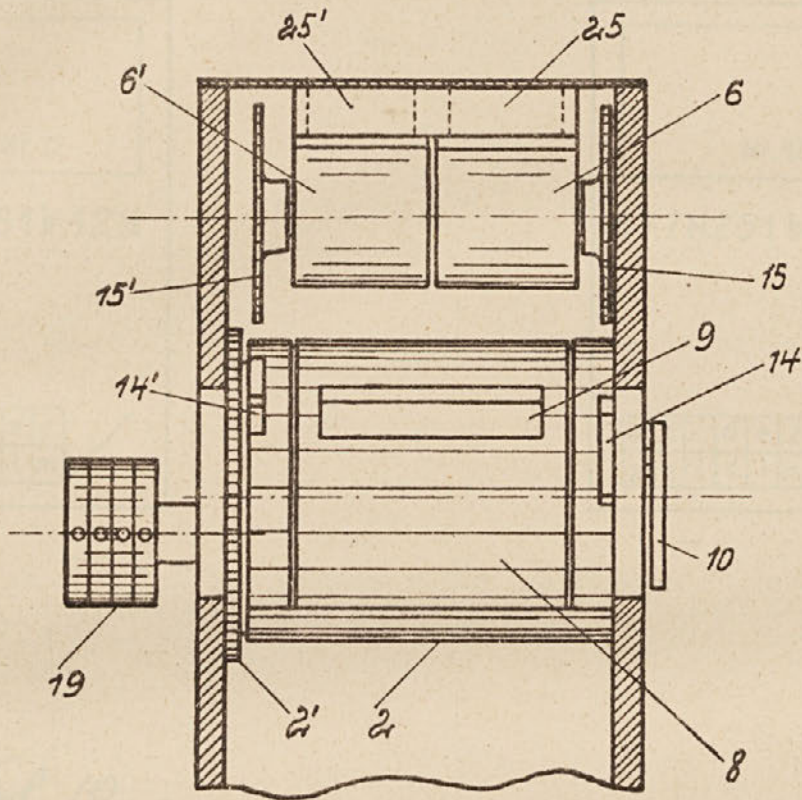
Sl 4

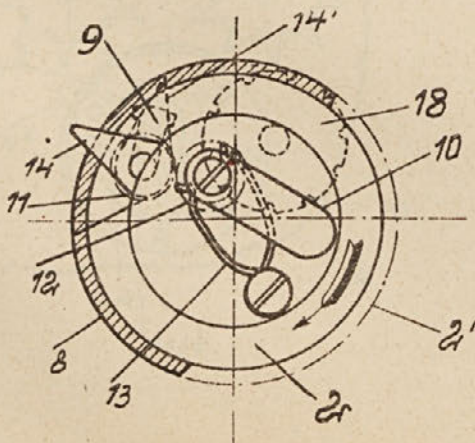

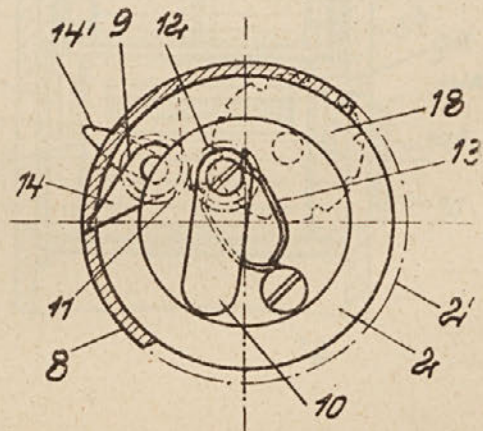
Sl. 5

Sl. 6

Sl. 7

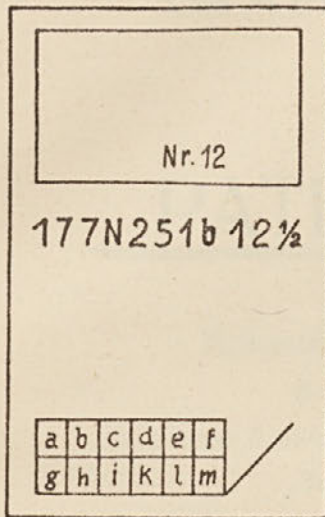

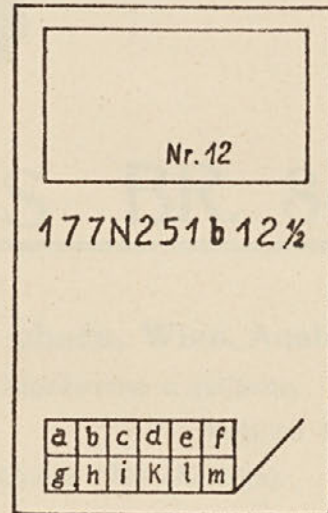

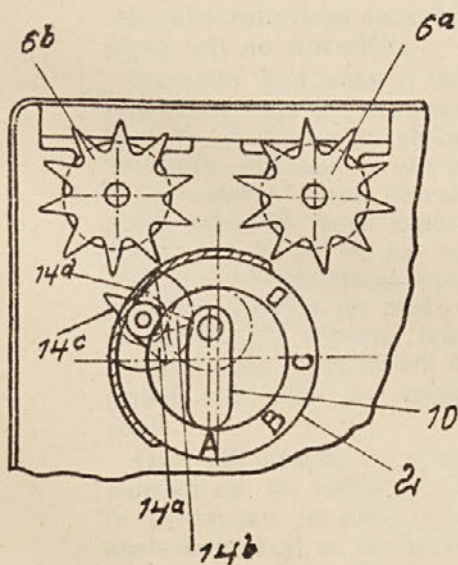
Sl. 8

Sl. 9

Sl. 10.

Sl. 11

